

Márk evangéliuma

Lekció: 1Jn. 3.1-12
Textus: Mk. 1.21-45

2010. febr. 21.
Gazdagrét

Jézus hirdeti Isten országát

Könyvének első fejezetében Márk evangélista bemutatta az olvasó számára a nagy képet, azt, hogy minden Jézusra, az Isten Fiára mutat ebben a világban, és hogy eljövetele fordulópont a világ életében. Ezután összekötötte ezt mindennapi életünkkel: Jézus, az Isten Fia követőket hív el magának, akik feltétel nélkül engedelmesek új mesterüknek. A ma olvasott szakaszban Márk elénk adja Jézus szolgálatának a lényegét. Mit jelent részleteiben az, hogy Jézus meghirdeti: „*betelt az idő, és elközelített már az Isten országa: térjetekek meg, és higgyetek az evangéliumban*”? Mit foglal magában Jézus küldetése? Hogyan cselekedte meg Jézus azt, amit János evangélista jóval később így foglalt össze: „*Azért jelent meg az Isten Fia, hogy az ördög munkáit lerontsa*”? (1Jn. 3.8) Ezen kérdéseknek az ad jelentőséget számunkra, hogy Isten népének és gyermekeinek a küldetése, hogy ugyanazt az Isten országát hirdessék, képviseljék, amit Jézus hirdetett. Ahogy Jézus végzi Isten országa szolgálatát, az egyértelműen kijelöli, amire bennünket hívott el. Lássuk tehát, hogy: 1. Hogyan hirdeti Jézus Isten országát? 2. Hol hirdeti azt? 3. Mire hív ezáltal bennünket – egyénileg és közösségileg is?

I. Hogyan hirdeti Jézus Isten országát?

Textusunkban négy történetet találunk. Az elsőben Jézus a kapernaumi zsinagógában tanít, ahol találkozik egy megszállott emberrel, akit megszabadít. A másodikban meggyógyítja Péter anyósát. A harmadik egységben – ez nem klasszikus történet – azt látjuk, hogy tömegek mennek Jézushoz, akik gyógyulást és szabadulást keresnek, de ő tovább áll Galilea más városaiba. A negyedik történetben meggyógyít egy leprást. Ez a négy történet összefoglalja, hogy hogyan hirdette Jézus Isten uralmát. A válasz: erővel, hatalommal, tekintéllyel. Itt még nem találkozunk semmiféle ellenállással, csak azt látjuk, hogy Jézus nyomában nagyon gyorsan óriási tömeg gyűlik össze, mert mindenki részesedni akar abból a gyógyító és szabadító isteni erőből, ami Jézusból fakad. Hogyan látjuk Jézus szolgálatát közelebbről?

Először is Márk úgy mutatja be, mint aki *hatalommal tanít*. A kapernaumi zsinagógában „*álméltok tanításán, mert úgy tanította őket, mint akinek hatalma van, nem pedig úgy, mint az írástudók.*” Mi készítette megdöbbenéssel teljes csodálkozásra a jelenlévőket? Miben más a „hatalommal való tanítás” a megszokott, az írástudók által gyakorolt tanítástól? Az írástudók tanítása, szentírás-magyarázata az adott szakaszok értelmezése, különösen annak fényében, hogyan gondolkoztak azokról a korábbi, híres tanítók. A tanító egyrészt átvette mestereitől a magyarázatot, hogy azt továbbadja másoknak; másrészt összehasonlította a különböző iskolák adott esetben eltérő magyarázatait. Hosszasan idézte az elődöket, és csak ritka alkalommal jutott addig el, hogy állást foglaljon. Jézus azonban nem az elődök magyarázatából indult ki, és tanítása tekintélyét nem emberi tekintélyre építette. Jézus elsősorban nem értelmezte az ószövetségi írásokat, nem magyarázatot fűzött azokhoz, hanem Istentől való hatalommal szólaltatta meg Isten Igéjét. Nem az volt a célja, hogy úgy ismerjék meg, mint aki

különös bölcsességgel és kifinomultsággal áll be az írástudók hagyományába, hanem az, hogy az Úr valóságos akaratát, átformáló szavát, újat teremtő beszédét itt és most megszólaltassa. (Vö. a názáreti prédikáció az Ézs. 61kk alapján; „ma teljesedett be ez az írás fületek hallatára”, Lk. 4.18kk). Márk később is hangsúlyozza, hogy „*elment Galilea szerte a zsinagógákba, hirdette az ígét...*” Jézus hatalommal tanít, mert szavában Isten uralmának az ereje érkezik azokhoz, akik hallgatják. Hogy ez mennyire így van, az mutatja, hogy éppen tanítása közben kiált fel egy tisztátalan lélektől megszállt ember: „*Mi közünk hozzád názáreti Jézus? Azért jöttél, hogy elpusztíts minket? Tudom rólad, hogy ki vagy: az Isten Szentje.*” Az isteni hatalommal megszólaló ige leleplezi a gonosz jelenlétét. Jézus tanításában Isten ereje összeütközik a sötétség erejével.

Jézus válasza erre a helyzetre azt mutatja be, hogy Isten országa meghirdetése nemcsak tanításban, hanem *hatalommal teljes tettekben* is történik. Sőt, szó és tett együtt jár, hiszen Jézus parancsára megy ki a tisztátalan lélek a megszállott emberből.

Hasonlóan hatalommal cselekszik Jézus, amikor Simon anyósának „*megfogta a kezét, és talpra állította, úgyhogy az asszonyt elhagyta a ház.*” Isten országának meghirdetéséhez tartozik az is, hogy megérinti a leprást, és nem ő kapja el a félelmetes betegséget, hanem a leprás „*fertőződik meg Jézustól*”, azaz lesz teljesen tisztává és éppé. Nem véletlen, hogy Márk a felolvasott szakaszban kétszer is summázza, hogy Jézus sokakat meggyógyított és sok ördögöt kiűzött (v. 33-34, 39). Aki hatalommal tanít, az hatalommal cselekszik is; a kettő elválaszthatatlan Isten uralma meghirdetésében.

Van azonban egy harmadik oldala is Jézus, a hatalommal felkent Isten Fia szolgálatának: az *imádság*. Látjuk Jézust, mint akinek tanítása ámulatba ejti a hallgatókat, látjuk őt, amint betegek és megkötözöttek sokaságát állítja helyre, és látjuk amint imádkozik: „*Nagyon korán, a hajnali szürkületben felkelt, kiment, elment egy lakatlan helyre, és ott imádkozott.*” A hatalommal felkent ember – amint alárendeli magát Istennek, az Atyának. Jézus, aki erővel szól és cselekszik, akihez tömegek tódulnak, nem független, nem öntörvényű, hanem alázatos és alárendelt. Keresi az Atyát, ápolja vele a lelki kapcsolatot. Imádkozik, hogy mindenben felismerje és megcselekedje az Atya akaratát. Elismeri gyengeségét és azt, hogy szolgálatában, küldetésében az Atya vezetésére, erejére szorult. Talán különös, hogy az, aki hatalommal tanít és hatalommal cselekszik, alázatban és alárendeltségben esedezik az Atyához, hiszen úgy tűnik, mindene megvan. Ugyanakkor annak az erőnek, amely rajta keresztül megnyilvánul, éppen ez az imádságos lelkület és engedelmesség a titka. A hatalom és az erő az engedelmességben adatik Isten országa törvényei szerint.

Hogyan hirdeti tehát Jézus Isten országát? Hatalommal szóban és cselekedetben, valamint imádkozva. A három teljes egységében, és ennek jelentőségét hamarosan látni fogjuk.

II. Hol hirdeti Jézus Isten országát?

Márk a legkülönbözőbb helyszínekre kalauzol bennünket, ahogy nyomon követi Jézus szolgálatát. Először a kapernaumi zsinagógában találjuk magunkat a szombat napján. Jézus *azonnal* a zsinagógába indul, egészen tudatosan az imádság és a szentírásolvasás, a vallásgyakorlás helyén kezdi meghirdetni Isten uralmát. Szent helyen szent időben. Később is hangsúlyozza Márk, hogy Jézus Galilea-szerte a zsinagógákba

ment, hogy hirdesse az ígét és kiűzze az ördögöket. Mai szóval a templom, az egyház olyan hely, ahol hirdetni kell az evangéliumot, a megtérést és a hitet. Jézus nem hagyja ki szolgálatából a zsinagógát azért, mert ott mindenki úgyis „rendben van”, vagy azért, mert a halott egyházzal már nincs mit kezdeni. (Két hozzáállás ma: nem a gyülekezetet kell evangélizálni, nem őket kell megtérésre hívni; ill. a halott egyházat kár evangélizálni...) Jézus a zsinagógában, a megszentelt helyen, az istentiszteleten, a megszentelt időben találkozik egy tisztátalan lélek által megszállt emberrel. Ez azonban nem felháborítja, mondván, többet nem is megy oda; nem is éri meglepetésszerűen, viszont lehetőséget ad neki arra, hogy Isten országának szabadságával ajándékozza meg a nyomorult embert. A templom, az egyház olyan hely, ahol szükségünk van a szabadításra és gyógyulásra!

A következő képben Jézust Simon és András házában találjuk. Egy otthonban, ahol feltehetően felnőtt Simon és András, ahol egy nagycsalád együtt élte a mindennapjait. A megpihenés, a felüdülés, a biztonság világában. Ott találjuk Jézust a mindennapi örömek és mindennapi szomorúságok, a közös asztal és a közös ágy világában. A legbensőségesebb közösség helyszínén, a legmélyebb szeretet és legfájóbb veszekedések világában. Az otthonban jelenik meg, ahol egymás mellett a beteg és az egészséges, az idős és a fiatal, a könnyek és a nevetés, a halál és a születés. És Jézus itt is, ezen a bensőséges és mindennél fontosabb helyen Isten uralmát képviseli: meggyógyítja Simon anyósát, aki utána szolgál nekik, azaz az otthon felüdülést nyújtó ajándékát adja az Isten országa követének.

Éppen csak hogy lement a nap, eljött az este, és ezzel elmúlt a szombat, és a nyugalom napjához kapcsolódó rendelkezések hatálya, azonnal „*hozzávittek minden beteget és megszállottat; az egész város összegyűlt az ajtó előtt.*” Isten országának hirdetése az utcán folytatódott, a nyilvánosság világában. Jézus ugyanúgy tanította és cselekedte az Isten uralmát a zsinagógában, mint a városban a tereken és az utcákon. Nem várta meg a következő szombatnapit összegyülekezést, és nem nyitotta ki a zsinagógát sem. Az utca ugyanúgy megszentelt helyévé lett küldetésének, mint a templom.

Megint más „helyszín”, ha nem is földrajzi, de társadalmi értelemben a leprás meggyógyításának „helye”. Az érinthetetlen, vallási és társadalmi értelemben kizárított ember világa, a társadalmon kívüliség, a kivetettek világa is elég jó volt Jézusnak ahhoz, hogy Isten országát hirdesse. Belép oda, ahova más nem megy, és cselekszik ott, ahol más tehetetlen. És végül Jézus Isten országát hirdeti ott is, ahol semmi sincs: „*lakatlan helyeken tartózkodott, és oda mentek hozzá mindenfelől.*” Jézus kiszorul a városokból, mert szinte megrohamozza őt a tömeg, és ez lehetetlenné teszi, hogy azt végezze, amire az Atya hívja. De aki Isten uralmát képviseli, annak még a leghetetlenebb hely is alkalmassá lesz, az még a semmiben is megtalálja a helyét, látjuk Jézus példájából. Jézus tehát mindenhol meghirdeti az evangéliumot; a templomban, az otthonban, az utcán, a társadalom peremén, sőt azon kívül, de még a semmi helyén is, hogy lássuk: nincs olyan szeglete a földnek, nincs olyan elveszett élethelyzet, ahol az ő üzenete ne lenne aktuális örömhír.

III. Mire hív mindez bennünket?

Jézus mindenhol és minden módon hirdette az evangéliumot, azt, hogy Isten uralma benne elérkezett, jelen van, és abba megtéréssel és hittel be lehet lépni. Láttuk, amint teszi ezt szóval, tettel, imádsággal, a zsinagógában, az családi otthonban, az utcán, a kirekesztettek között és a „semmiben”. Isten uralma hihetetlenül nagy, tág, széles, és „otthon van” minden körülmények között. Jézus követőinek a története azonban gyakran arról szólt, hogy hogyan szűkítettük le azt, ahogyan és ahol az evangéliumot képviseljük.

Vannak egyházak, irányzatok, akik kizárólag a szó, a tett, vagy az imádság útját követik. Vannak, akik szerint az igaz tan a lényeg. Ha igaz tanítás hangzik Jézusról, minden más megoldódik és a helyére kerül, mondják. Minden erejüket megfeszítik, hogy a Jézusról szóló jó hírt eljuttassák azokhoz, akik még nem hallották. Könyvek, kiadványok, prospektusok, magazinok, traktátusok, rádió- és televízió műsorok, internetes felületek milliói születnek, hogy mindenkihez eljusson egy olyan információ-hordozó, ami bizonyosságot tesz arról, hogy Jézus Krisztus Isten Fia, akiben Isten uralma megjelent, és ha megtérünk és hiszünk benne, újjászületünk, üdvösséget kapunk, és minden megváltozik. Óriási pénzeket mozgatnak adományozók ezekre a célokra, mert valóban hisznek abban, hogy mindenkihez el kell juttatni az evangéliumot, a Jézusról szóló üzenetet, és ha emberek minél nagyobb számban megtérnek, a világ jobbá lesz. De ha nem is lesz jobbá, legalább nem vesznek el Jézus ismerete nélkül. Szerintük az egyház küldetése az, hogy minél többeket megmentsen a bűnbocsánatra és az örök életre.

Őket - a „szó keresztényeit” - gyakran kritizálják a „tett keresztényei”, akik azt hangsúlyozzák, hogy hiábavaló, sőt, képmutató dolog a helyes tan meghirdetése Jézusról, amíg emberek éheznek, amíg elnyomásban élnek, amíg igazságtalanság uralkodik egy közösség, egy nép, vagy akár a nemzetek világában. Nem igehirdetésre van először szükség, hanem hiteles keresztény cselekedetekre, gyógyításra és szabadításra, kórházak építésére és az elnyomás felszámolására, a szegények megsegítésére és programok kidolgozására, mert amíg a keresztények mindezeket nem cselekszik, hiába beszélnek Isten Jézusban megjelenő szeretetéről és alászállásáról. Szerintük az egyház legfontosabb küldetése, hogy szolidáris legyen a világgal, és mindent megtegyen a világ jobbá tételének érdekében.

Megint mások azt hangsúlyozzák, hogy Isten országa szolgálata elsősorban az imádság. A visszavonulás, a befelé fordulás, a szemlélődés, a világért végzett közbenjáró imádság. Azzal tesszük a legtöbbet, vallják, ha Istent keressük minden körülmények között, ha ebbe az imádságos, a világból kivonuló jelenlétbe hívunk meg többeket, ha felismerjük és átéljük, hogy Isten szeretete mindent átjár, és minden görcsös akarásunk hiábavaló és emberi. Csak Isten közelségében ismerjük fel, hogy milyen fájdalmas a világban jelenlévő megannyi megosztottság, és csak általa leszünk a megbékélés és gyógyulás közössége.

Mindezekkel együtt abban is megosztottak vagyunk, hogy hol kell hirdetni az evangéliumot. Egyesek szerint a templomban, hiszen először az Isten népének kell megújulnia, hogy azután az átterjedjen a társadalomra. Mások szerint éppen az utcán, hiszen a templomokban ülők úgyis „menthetetlenek”, valamint Jézus is az utcán végezte a szolgálatát. Vannak, akik a társadalomból kirekesztettek között való szolgálatra esküsznek, hiszen az örömhír éppen nekik szól – annyira, hogy egyesek le is mondtak már mindarról, amit egyháznak nevezünk. Megint mások szerint a megújulás csak a társadalom legkisebb alkotósejtjéből, a családból jöhet, ezért az igazi jézusi szolgálat a

házasságot és családot kell, hogy érintse és gyógyítsa. A radikális szerzetesrendek szerint pedig a lakatlan hely a szolgálat helye.

Mit láthatunk mindebben? Azt, hogy mi, Jézus követői, valamilyen formában mindig korlátozzuk Jézus szolgálatát, leszűkítjük Isten uralmának hatalmas, mindent felölelő, mindenre kiterjedő valóságát. Ami Jézusnak természetes volt, átjárás az egyik világból a másikba, a szó, a tett és az imádság egysége, az számunkra igen nehézkes. Mi ennek az oka? Az egyik ok, meggyőződésem szerint, hogy az egész világ keresztényei nem mindenben ugyanarra hívtak el. Abban egyre hívtunk, hogy Jézus misszióját folytassuk a Szentlélek erejében, azaz Isten országát hirdessük szóban, tettben, és imádsággal, de abban különbség van, hogy milyen konkrét helyzetben milyen konkrét módon kell ezt tennünk. Nyilvánvaló, hogy Teréz anya arra kapott elhívást, hogy a társadalmon kívülre rekesztettek között szolgáljon, mint ahogy van, aki pedig elsősorban a jómódúak közé küldetett. De az elhívás és karizmák különbsége csak az egyik ok. A mások ok, és ez sokkal fontosabb ma nekünk, a saját kényelmünk, biztonságunk megőrzése, vagy éppen a büszkeségünk és versengésünk. Félelemből nem merjük ott és úgy képviselni Jézus Krisztust, ahol, és ahogyan eddig nem tettük, és ezért korlátozzuk azt, hogy hova való és hova nem való Isten országa.

„*Menjünk máshova...*” – mondja Jézus négy tanítványának, amikor azok ott akarják tartani Kapernaumban. Legyen ez a jézusi szó ma üzenet, felhívás neked: „menj vele máshova”, lépj vele tovább, oda, ahova ő megy. Lehet, hogy ez azt jelenti, hogy ha eddig csak abban hittél, hogy cselekedeteiddel mutatsz Jézusra, most meglátod, arra hív, hogy megnyisd a szád, és nyíltan vállald, kihez tartozol, mit hiszel. Lehet, hogy ha eddig kész voltál róla bátran beszélni, ma Jézus arra hív, hogy olyan módon hirdesd Isten országát konkrét tettekkel, amelyek megcselekvéséhez eddig nem volt bátorságod. Lehet, hogy sokat tettél, de sohasem tanultál meg imádkozni, és aktivizmusodból Jézus ma imádságra, a vele való mélyebb közösségbe hív. Lehet, hogy bátran vállaltad őt a gyülekezetben, de nem mertél bizonyágot tenni a családban. Lehet, hogy arra nézve bénított meg a félelem, hogy éppen családtagjaid előtt vállald az Isten uralmának jó hírét. Akár hol is vagyunk, biztos, hogy Jézus tovább hív: „*Menjünk máshova...*” Ő és te, hogy ott és meghirdesd, megéld az ő uralmát, ahol eddig nem tetted. Ő megy elől, és te követed őt ebben...

Mint gyülekezet, úgy látom, az Isten országa cselekedetei az a terület, ahol Jézus nagyobb engedelmességre hív bennünket. Szóval hirdetjük az evangéliumot, az imádságban igyekszünk növekedni, de nehézkesek vagyunk abban, ahogy tetteinkkel is a gyógyítás és szabadulás útjára lépünk. Ez alatt most elsősorban a társadalomban való jézusi jelenlétünkre gondolok, hiszen a betegekért és megkötözöttekért való imádságnak egyre inkább kiformalódik a helye gyülekezetünkben. Éppen ezért olyan fontos a lakótelepi misszió és a cigánymisszió gyülekezetünk életében, még ha ezek jelenleg kicsiny kezdeményezések is. De mindkét misszió Isten országának meghirdetése egy olyan helyen, és olyan módon, amiről Jézusnak ezt kell mondania számunkra: „*Menjünk máshova...*” Ne elégedjete meg azzal, amitek van, amivel megajándékoztalak benneteket, ahova, és ahogyan eddig eljutott az evangélium; menjünk máshova!

Menjünk vele máshova, mert „*azért jelent meg az Isten Fia, hogy az ördög munkáit lerontsa.*” Azért tanított hatalommal, azért cselekedett erővel, azért imádkozott átadott szívvel, hogy frontális támadást indítson a gonosz uralma és hatalma ellen. Azért

veszett el a kereszten, mert ez a harc valóságos harc; mert a gonosz mindent megtett, hogy hatalmát és foglyait megtartsa. De ennek a cselekedetnek volt egy másik oldala is. Jézus az Atyának való engedelmségben, „elment máshova”, elment a legvégsőig. Elment a szenvedésbe és elment a halálba, hogy utána feltámadottként és győztesként megjelenjen. Elment helyettünk, elment értünk, elment, hogy bűneinkért eleget tegyen, elment, hogy kiszabadítson és megváltson, elment, hogy ne legyen a világon olyan mélység, ami felett Ő nem lenne Úr. Hogyne mennék el mi is, hálából, vele együtt, hogy minden módon mindenkinek hirdessük az evangéliumot! ÁMEN!